

*Холоденко Н. О.,
помічник судді
Касаційного господарського суду
у складі Верховного Суду
ORCID ID: 0000-0001-9771-6774*

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2019.4/130-137>

УДК 347.97/99

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Незалежна, легітимна, ефективна судова влада в державі є необхідною умовою сталого розвитку суспільства, гарантією належного здійснення функцій правосуддя як важливого компоненту утвердження та розвитку демократичного режиму. Як справедливо наголошують міжнародні інституції, «правосуддя має на меті вирішення спорів між сторонами і шляхом ухвалення рішень відігравати як «нормативну», так і «просвітницьку» роль, надаючи громадянам відповідні настанови, інформацію та гарантії щодо права та його практичного застосування». Тому в умовах триваючої судової реформи, яка дебаланізує діяльність судової влади загалом і правозастосовну практику зокрема, важливе значення мають фундаментальні речі, які забезпечують можливість інституту судового захисту виконувати покладені на нього функції. Серед них чільне місце відводиться науковому забезпеченню судової діяльності. Адже саме наука здатна прогнозувати напрями розвитку суспільних відносин і судової практики, вирішити питання правових колізій та існуючих у законодавстві прогалин. Тому наука повинна бути невід'ємним «супутником» діяльності суду, чільне місце в якій відведено правозастосуванню.

Метою статті є аналіз змісту категорії «наукове забезпечення судової діяльності» та формулювання відповідного поняття.

У результаті проведеного аналізу отримано такі висновки:

Наукове забезпечення судової діяльності в своїй основі передбачає інтелектуальну творчу діяльність певних суб'єктів, які володіють спеціальними знаннями та навиками, спрямовану на створення знань та/або пошук способів їх застосування для потреб і на благо судової діяльності.

На відміну від інших сфер організаційного забезпечення, наукове забезпечення діяльності судів завжди передбачає використання методологічного інструментарію у поєднанні з теоретичними розробками та емпіричними даними. Воно дозволяє застосовувати інноваційні підходи в процесі здійснення правосуддя та скеровувати розвиток судової системи у русло відповідності суспільному запиту. Завдяки йому відбувається зміна світогляду суддів і правозастосовної практики.

Крім того, наукове забезпечення судової діяльності є проявом взаємозв'язків судової системи із «зовнішнім світом», завдяки чому розвивається її транспарентність.

Таким чином, поняття наукового забезпечення судової діяльності постає як система суб'єктів, видів їх інтелектуальної діяльності та засобів, заснованих на методології наукового пізнання та наукових принципах, функціонування якої спрямоване на задоволення потреб, що виникають у діяльності судів.

Ключові слова: суд, судова діяльність, наукове забезпечення, організаційне забезпечення суду.

Постановка проблеми. Незалежна, легітимна, ефективна судова влада в державі є необхідною умовою сталого розвитку суспільства, гарантією належного здійснення функцій правосуддя як важливого компоненту утвердження та розвитку демократичного режиму. Як справедливо наголошують міжнародні інституції, «правосуддя має на меті вирішення спорів між сторонами і шляхом ухвалення рішень відігравати як «нормативну», так і «просвітницьку» роль, надаючи громадянам відповідні настанови, інформацію та гарантії щодо права та його практичного застосування»¹. Тому в умовах триваючої судової реформи, яка дестабілізує діяльність судової влади загалом і правозастосовну практику зокрема, важливе значення мають фундаментальні речі, які забезпечують можливість інституту судового захисту виконувати покладені на нього функції. Серед них чільне місце відводиться науковому забезпеченню судової діяльності. Адже саме наука здатна спрогнозувати напрями розвитку суспільних відносин і судової практики, вирішити питання правових колізій та існуючих у законодавстві прогалин. Тому наука повинна бути невід’ємним «супутником» діяльності суду, чільне місце в якій відведено правозастосуванню, що підтверджується різноманітними сентенціями та афоризмами, найвідомішим із яких є «наука без практики мертва, практика без науки сліпа».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на те, що значимість

науки у діяльності судів визнається усіма без винятку дослідниками і правової доктрини, і судової влади, аналіз наукового забезпечення судової діяльності має фрагментарний характер. Серед вітчизняного наукового доробку переважають публікації, які присвячені вивченню наукового забезпечення діяльності окремих судів, наприклад, Конституційного Суду України (В. Кампо²) чи Верховного Суду України (В. Волошина³), його окремих проявів, наприклад, проблем наукової експертизи (В. Мамутов⁴) чи експертів з питань права (М. Шумило⁵), або ж загалом згадують про цей сегмент опосередковано у контексті аналізу питання організаційного забезпечення діяльності судів. Теоретичні основи наукового забезпечення судової діяльності належної уваги не отримали.

Метою статті є аналіз змісту категорії «наукове забезпечення судової діяльності» та формулювання відповідного поняття.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Розрізненість предметів наукових досліджень з питань, які стосуються наукового забезпечення судової діяльності, про що зазначили вище, закономірно спричиняє відсутність уніфікованого підходу до розуміння цієї сфери. Справедливо буде зазначити, що це також пов’язано і з відсутністю визначення самого поняття «наукове забезпечення».

Наприклад, окремі дослідники пропонують визначати поняття «наукове забезпечення» як систему заходів (нау-

¹ Висновок № 7 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету міністрів Ради Європи про правосуддя та суспільство (2005) <https://court.gov.ua/userfiles/visn_7_2005.pdf> дата звернення 10.11.2019.

² В Кампо, 'Наукове забезпечення юрисдикційної діяльності Конституційного Суду України (роздуми небайдужого)' (2017) 17 Віче 25–29.

³ В Волошина, 'Науково-консультативне забезпечення діяльності Верховного Суду України' (автореф канд юрид наук, Київ 2016) 19.

⁴ В Мамутов, 'Проблеми науково-правової експертизи у контексті сталої судової практики судів загальної юрисдикції та Конституційного Суду України' (2013) 2 Вісник Конституційного Суду України 88–95.

⁵ М Шумило, 'Експерт з питань права: новела процесуальних кодексів, що потребує обґранкування судовою практикою' (2019) Судово-юридична газета <<https://sud.ua/ru/news/blog/133600-ekspert-z-pitan-prava-novela-protseualnikh-kodeksiv-scho-potrebuye-ogranki-sudovoyu-praktikoju>> дата звернення 10.11.2019.

кових, науково-технічних, організаційних тощо), спрямованих на забезпечення необхідними ресурсами прогресивного розвитку суспільства¹.

За іншого підходу наукове забезпечення постає як організація наукових досліджень певної сфери чи проблематики. Так, М. І. Мельник з приводу сфери антикорупційної діяльності зазначає, що наукове забезпечення передбачає організацію наукових досліджень з проблем запобігання та протидії корупції, приведення їх до певної системи, розроблення нових пропозицій наукових методик і рекомендацій з цих питань, раціональне їх запровадження у практику, прогнозування та науковий аналіз ефективності застосування форм і засобів боротьби з корупцією, а також моральне і матеріальне заохочення авторів цих досліджень².

Ще більш «широким» за змістом є розуміння наукового забезпечення дослідників у сфері державної політики та розвитку суспільних відносин. Так, М. Логунова та О. Пшеничнюк зазначають: «У широкому розумінні наукове забезпечення політики суспільних трансформацій полягає передусім у: а) визначенні арсеналу можливостей, імовірностей, шляхів, способів, методів здійснення суспільних трансформацій; б) наданні альтернативних сценаріїв розвитку майбутніх процесів, що супроводжують обрані рішення; в) представленні розрахунків можливих переваг та втрат, побічних наслідків щодо кожного з альтернативних варіантів; г) розробці довгострокових прогнозів з ретельним аналізом можливих близьких та далеких наслідків; д) можливостях інтерпретації та змістовного витлумачення соціальної реальності»³.

Значна кількість досліджень оминає увагою питання понятійно-категоріального апарату та аналізує зміст наукового забезпечення певного виду діяльності крізь призму його суб'єктів. Такий підхід, зокрема, простежується у публікації В. Кампо, який зазначає, що «особливе місце в юрисдикційній діяльності Конституційного Суду України посідає наукове забезпечення, здійснюване науковими установами та вищими навчальними закладами, підрозділами секретаріату КС, зокрема Управлінням правової експертизи, а також службами суддів. Головним інструментом наукового забезпечення юрисдикційної діяльності Суду є наукові установи й вищі навчальні заклади Києва, Харкова, Одеси, Львова, Донецька та інших міст, які на інформаційні запити суддів-доповідачів викладають доктринальні позиції з порушених суб'єктами права на конституційне подання та конституційне звернення питань»⁴.

Енциклопедична література з цього питання досить скупа на дефініції, що може пояснюватися неможливістю та недоцільністю формулювання сталого, єдиного для всіх сфер державної діяльності поняття наукового забезпечення, зміст якого очевидно зумовлюється специфікою конкретної галузі. Тому вбачається доречним сконцентрувати увагу на тих наукових конструкціях і поняттях, які є семантично суміжними та за змістом дотичними до категорії, що досліджується.

Найбільш часто у вітчизняній літературі, яка репрезентує здобутки науки про судоустрій і судову владу, наукове забезпечення у різних інтерпретаціях згадується як різновид, напрям і сегмент організаційного забезпечення діяльності

¹ О Нагірна, 'Теоретичні основи наукового забезпечення у податково-митній сфері' (2013) 9 Економіка та держава 115–118.

² М Мельник, 'Наукове забезпечення антикорупційної діяльності в органах державної влади' (Київ, Основа 1999) 22.

³ М Логунова, О Пшеничнюк, 'Наукове забезпечення процесу формування й реалізації державної політики в умовах модернізації українського суспільства' (2012) 4 Вісник Національної академії державного управління при Президентові України 201–210.

⁴ В Кампо, 'Наукове забезпечення юрисдикційної діяльності Конституційного Суду України (роздуми небайдужого)' (2011) 17 Віче 25–29.

судів або при дослідженні категорії «інформаційне забезпечення».

З приводу змісту поняття «організаційне забезпечення діяльності судів» у юридичній літературі існують різні думки. Так, наприклад, Р.І. Кирилюк обґрунтовує, що доцільно забезпечувальну діяльність щодо судів сприймати як сукупність певних видів діяльності уповноважених суб'єктів, спрямовану на створення належних умов для реалізації кожним права на справедливий суд і повагу до інших прав і свобод. Проте організацію забезпечення діяльності судів він вважає доцільним визначати як складову державного управління забезпеченням діяльності судів, що здійснюється уповноваженими суб'єктами і є сукупністю внутрішньоорганізаційних та зовнішньоорганізаційних дій, спрямованих на створення належних умов для реалізації кожним права на справедливий суд¹. Цілком очевидно, що це визначення обмежується суб'єктивним критерієм, оскільки йдеться лише про уповноважених осіб.

Натомість А.Л. Борко більш широко тлумачить поняття організаційного забезпечення щодо адміністративних судів і розуміє його як сукупність певних заходів, здійснення яких дозволяє створити належні умови для здійснення правосуддя. На його думку, за змістом вони можуть бути фінансового, кадрового, матеріально-технічного, інформаційно-методичного, організаційно-технічного характеру та спрямовуються на створення умов для повного, всебічного, об'єктивного та незалежного здійснення правосуддя².

Інша дослідниця С.В. Глущенко вважає, що організаційне забезпечення (в контексті діяльності вищих спеціалізованих судів) полягає в комплексній реалізації

апаратом визначених чинним законодавством заходів, що впливають із повноважень суду, результати яких спрямовані на створення належних умов для здійснення правосуддя, функціонування та організації роботи відповідного суду як органу судової влади. При цьому виокремлює такі сфери організаційного забезпечення: організаційно-методичну, правову, аналітичну та інформаційно-статистичну, документальну, інформаційно-технічну, фінансову, кадрову, матеріально-технічну та сферу соціально-побутового забезпечення, сфери комунікації, міжнародно-правового співробітництва, а також охорони державної таємниці, режимно-секретної та мобілізаційної роботи³.

Слід також звернути увагу і на визначення організаційно-правового забезпечення діяльності судів, яке існує в юридичній літературі. Зокрема, Т.В. Озол розуміє під цим поняттям організовану на основі закону та здійснювану Судовим департаментом при Верховному суді РФ та його управліннями систему заходів правового, інформаційного, організаційного, кадрового, фінансового та матеріально-технічного характеру, спрямовану на створення необхідних умов для: самостійності та незалежності суддів у процесі здійснення ними судочинства; забезпечення безпеки здійснення правосуддя судами; нормального функціонування органів суддівського самоврядування⁴.

Спільним для наведених визначень є те, що вони всі без винятку передбачають вказівку на такі елементи, як: а) суб'єкт; б) заходи (дії); в) мета, на досягнення якої вони спрямовані та формулювання якої містить вказівку на (г) об'єкт.

Таким чином, організаційне забезпечення має певну структуру. У свою чергу, структурованість притаманна системним

¹ Р. Кирилюк, 'Про сутність категорії «організація забезпечення» щодо діяльності судів' (2012) 2 *Публічне право* 42–48.

² А. Борко, 'Організаційно-правове забезпечення діяльності адміністративних судів України' (дис канд юрид наук, 2009) 110.

³ С. Глущенко, *Вищі спеціалізовані суди в системі судової влади України: теоретико-прикладне дослідження: монографія* (Чорнобай: Чорнобаївське КПП 2015) 293–294.

⁴ Т. Озол, 'Организационно-правовое обеспечение деятельности судов общей юрисдикции в Российской Федерации' (автореф канд юрид наук, Москва 2007) 10–11.

явищем. Додатковим аргументом на користь цього є доводи, які існують у юридичній літературі. Зокрема, зазначається, що з наукового погляду «організація» має кілька смислових значень: організація як процес, завдяки якому створюється та зберігається структура системи; організація як сукупність, як система взаємовідносин, видів діяльності, прав, обов'язків, ролей, які формуються у процесі спільної праці. «Організація» притаманні всі ознаки системи: множинність елементів; єдність мети для всіх елементів; відносна самостійність елементів; наявність зв'язків між елементами; цілісність і єдність елементів структури; чітко виражене управління¹.

Водночас, на думку Н. В. Глинської, обґрунтоване доктринальне бачення поняття «забезпечення» дозволяє дійти висновку, що забезпечення як напрям правової діяльності має комплексний та системний характер, оскільки передбачає застосування сукупності різнопланових, взаємопов'язаних засобів-дій, реалізація яких дозволяє отримати необхідний результат у вигляді забезпечення прав та свобод чи законності².

Отже, будь-яка діяльність спрямована на організацію забезпечення функціонування суду, незалежно від характеру заходів, які визначають його сутність, є певною системою, що охоплює різну сукупність елементів у їх взаємозв'язку та взаємодії.

Як зазначали вище, досить часто прикметники «науковий», «науково-методичний», «науково-технічний», «інформаційно-аналітичний» вживаються у різних варіантах при визначенні змісту поняття «інформаційне забезпечення». Це цілком зрозуміло, оскільки інформація, інформаційні ресурси, сучасні інформаційні технології є основою будь-якої наукової діяльності, яка постає як інтелектуальна творча

діяльність, спрямована на отримання нових знань і їх використання³. Інформація продукує нові знання, а застосування знань може продукувати нову інформацію.

Дотримання лаконічності викладення матеріалу вимагає, щоб серед численних праць, в яких по-різному визначається загальне поняття «інформаційне забезпечення», звернули увагу лише на ті, в яких об'єктом такого забезпечення виступає судова діяльність.

Зокрема, В. О. Єльцов визначає «інформаційне забезпечення діяльності судів» як управлінську діяльність, здійснювану уповноваженими органами і посадовими особами, направлену на формування інформаційних систем і організацію їх використання в цілях задоволення інформаційних потреб у судовій інформації осіб, що ухвалюють процесуальні й управлінські рішення, а також громадськості. «Іншими словами, інформаційне забезпечення можна визначити як комплекс соціально-економічних, науково-технічних, управлінських заходів щодо створення інформаційного середовища для здійснення правосуддя»⁴.

Більш змістовно емким і обґрунтованим, на нашу думку, є визначення інформаційного забезпечення, надане у публікації В. А. Раца. Він тлумачить його як метод організації функціонування судової системи, який передбачає взаємопов'язану та взаємообумовлену сукупність: а) інформації, створюваної відповідно до потреб суб'єктів судової діяльності; б) діяльності щодо реалізації комплексу інформаційних заходів, що пояснюються специфікою діяльності суду, та необхідних для ефективного функціонування суду загалом і створення умов для здійснення правосуддя зокрема; в) інформаційних технологій. Метою ін-

¹ А Гулягин, 'Организация деятельности как комплексное явление' (2011) 5 *Российская юстиция* 52–55.

² Н Глинська, *Концептуальні засади визначення та забезпечення стандартів доброякісності кримінальних процесуальних рішень: монографія* (Київ, Вид-во «Істина» 2014) 505.

³ Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>> дата звернення 10.11.2019.

⁴ В Єльцов, 'Сутність інформаційного забезпечення діяльності судів' (2010) 4 *Форму права* 364–368 <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3384/Sutnist%20informatsiino%20zabezpechennia%20_Yeltsov%20_2010.pdf?sequence=1&isAllowed=y> дата звернення 10.11.2019.

формаційного забезпечення діяльності судів є створення сприятливого комунікативного середовища, спроможного гарантувати одержання інформації відповідно до вимог користувачів – суб'єктів судової діяльності з використанням новітніх інформаційних технологій¹.

Такий підхід, на нашу думку, найбільш точно відображає «забезпечення» як системне явище, що визначає ефективність організації діяльності суду та найбільш узагальнено передбачає такі елементи, як: суб'єкт впливу (невизначене коло), об'єкт впливу (судову діяльність), процес впливу (діяльність), засоби впливу (інформаційні технології) та мету (результат) впливу (інформація).

Очевидно, що він може бути варіативно застосований до різних сфер (напрямів) забезпечення судової діяльності, зокрема до її наукового забезпечення. Ключовим у такому разі залишається акцент на «науковості» такого забезпечення, значенні, яке вкладається в це поняття, та рисах, що дозволяють виокремити його серед інших.

Саме терміни «наука» та похідний від неї прикметник «науков(е) (-ий, -а, -я)» є ядром досліджуваної категорії.

Наука (доктрина), як справедливо вказує І.В. Семеніхін, має теоретико-прикладний характер і виконує роль ідейного фундаменту й теоретичного стрижня нормотворчості, сприяє правильному застосуванню юридичних приписів. Доктрина є загальним керівництвом для законодавця і надійним орієнтиром для суб'єктів правозастосування². Особливого значення вона набуває у випадках вирішення судами нетипових ситуацій, тобто таких, які не врегульовані нормами права, а також за відсутно-

сті однозначного розуміння норм права, опосередкованого неясністю чи двозначністю їх змістового навантаження, слугуючи своєрідним «маяком»³.

Профільний Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» налічує 17 термінів, які починаються зі слова «наукова (-е, -ий)». Серед них: наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження; науково-організаційна діяльність – діяльність, спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності⁴. Звичайно, що ці дефініції надані для цілей цього Закону.

Водночас «наука» – це цілий феномен, що акумулював історичний досвід розвитку суспільства внаслідок масштабних і у розмірі, і у часі процесів пізнання, накопичення та синтезу інформації, яка трансформувалася у відповідне знання.

Наука – це соціально значуща сфера людської діяльності, функцією якої є вироблення та використання теоретично систематизованих знань про дійсність. Наука є складовою духовної культури людства⁵.

Як зазначають дослідники, найбільш поширеним є два визначення науки, першим із яких є розгляд її як особливого виду пізнавальної діяльності, що спрямований на вироблення об'єктивних, системно організованих і обґрунтованих знань про світ, а другим – розгляд її як соціального інституту, що забезпечує функціонування наукової пізнавальної діяльності⁶.

¹ В Раца, 'Інформаційне забезпечення діяльності судів: до визначення поняття' (2015) 5 *Вісник кримінального судочинства* 46–52.

² І Семеніхін, 'Цитування суддями наукових джерел: вітчизняний та зарубіжний досвід' (2015) 1(7) *Теорія і практика правознавства* 1–22.

³ Ю Задорожний, 'Римське право – доктринальна першооснова права та юридичної науки в країнах романо-германської правової сім'ї та України' (дис канд юрид наук, 2008) 125.

⁴ Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>> дата звернення 10.11.2019.

⁵ Г Цехмістрова, *Основи наукових досліджень: навчальний посібник* (Київ, Видавничий Дім «Слово» 2004) 9.

⁶ А Конверський (ред), *Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів* (Київ, Центр учбової літератури 2010) 5.

Поняття науки, зазначає Г.С. Цехмістрова, потрібно розглядати з трьох основних позицій. По-перше, з теоретичної як систему знань, як форму суспільної свідомості; по-друге, як певний вид суспільного розподілу праці, як наукову діяльність, пов'язану з цілою системою відносин між ученими і науковими установами; по-третє, з позиції практичного застосування висновків науки, тобто її суспільної ролі¹.

Наука охоплює три обов'язкових компоненти: а) емпіричні основи; б) теоретичні основи; в) методологічні основи. Специфіка використання методології наукового пізнання зумовлює відповідні види наукової діяльності, серед яких вирізняють: науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-організаційну тощо. Крім того, наукова діяльність, процес наукового пізнання ґрунтується на певних принципах, ідеалах і нормах, зокрема, етичних, які забезпечують її ефективність і вирізняють її серед інших видів суспільної діяльності.

Характерною рисою сучасної гуманітарної науки є плюралізм, який забезпечує її розвиток та виконує «іммунну функцію, тобто він здатний убезпечити науку від свідомих чи несвідомих помилок і очищає її від псевдонаукових суджень, оскільки реалізується в кропіткій, ґрунтовній, критично осмисленій роботі вчених і наукових співтовариств»².

Узагальнюючи викладене, можна дійти висновку, що наукове забезпечення

судової діяльності в своїй основі передбачає інтелектуальну творчу діяльність певних суб'єктів, які володіють спеціальними знаннями та навиками, спрямовану на створення знань та/або пошук способів їх застосування для потреб і на благо судової діяльності.

На відміну від інших сфер організаційного забезпечення наукове забезпечення діяльності судів завжди передбачає використання методологічного інструментарію у поєднанні з теоретичними розробками та емпіричними даними. Воно дозволяє застосовувати інноваційні підходи в процесі здійснення правосуддя та скеровувати розвиток судової системи у русло відповідності суспільному запиту. Завдяки йому відбувається зміна світогляду суддів і правозастосовної практики.

Крім того, наукове забезпечення судової діяльності є проявом взаємозв'язків судової системи із «зовнішнім світом», завдяки чому розвивається її транспарентність.

Висновки. Наведене дозволяє сформулювати узагальнене поняття наукового забезпечення судової діяльності як системи суб'єктів, видів їх інтелектуальної діяльності та засобів, заснованих на методології наукового пізнання та наукових принципах, функціонування якої спрямоване на задоволення потреб, що виникають у діяльності судів.

REFERENCES

LIST OF LEGAL DOCUMENT

LEGISLATION

1. Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 № 848-VIII [About scientific and scientific-technical activity: Law of Ukraine] <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>> data zvernennia 10.11.2019 [in Ukrainian].

BIBLIOGRAPHY

AUTHORED BOOKS

2. Tsekhmistrova H, *Osnovy naukovykh doslidzhen: Navchalnyi posibnyk* [Fundamentals of scientific research: textbook] (Kyiv, Vydavnychi Dim «Slovo» 2004) [in Ukrainian].

¹ Г Цехмістрова, Основи наукових досліджень: навчальний посібник (Київ, Видавничий Дім «Слово» 2004) 25–26.

² І Омельчук, 'Теоретико-методологічний потенціал принципу плюралізму в гуманітарно-науковому дискурсі' (2014) 2(10) Філософія науки: традиції та інновації 99–106.

ARTICLES

3. Omelchuk I, 'Teoretyko-metodolohichniy potentsial pryntsyphu pliuralizmu v humanitarno-naukovomu dyskursi' [Theoretical and methodological potential of the principle of pluralism in the humanitarian and scientific discourse] (2014) 2(10) *Filosofia nauky: tradytsii ta innovatsii* [in Ukrainian].

DISSERTATION

4. Zadorozhnyi Yu, 'Rymske pravo – doktrynalna pershoosnova prava ta yurydychnoi nauky v krainakh romano-hermanskoi pravovoi simi ta Ukrainy [Roman law – the doctrinal basis of law and legal science in the countries of the Romano-German legal family and Ukraine] (dys kand yuryd nauk, 2008) 125 [in Ukrainian].

Kholodenko N.,

*Judge Assistant Commercial Cassation Court
within the Supreme Court*

ORCID ID: 0000-0001-9771-6774

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2019.4/130-137>

THEORETICAL FOUNDATIONS OF SCIENTIFIC SUPPORT OF JUDICIAL ACTIVITY

Annotation. *An independent, legitimate, effective judicial power in the state is a prerequisite for sustainable development of society, as a guarantee of proper implementation of justice as an important component of establishing and developing a democratic regime. As the international institutions rightly stress, «justice is aimed at resolving disputes between the parties and, through decision-making, to play a» normative «and» enlightening «role, giving citizens appropriate guidance, information and guarantees regarding the law and its practical application. Therefore, in the context of ongoing judicial reform, which destabilizes the activities of the judiciary in general and law enforcement practice in particular, important are the fundamental things that enable the Institute of Judicial Protection to perform the functions assigned to it. Among them prominent place is given to scientific providing of judicial activity. After all, science is able predict directions of development of social relations and judicial practice, to resolve issues of legal conflicts and existing in legislation of gaps. Therefore, science should be an integral the «companion» of the activity of the court, prominent place in which allotted enforcement.*

The purpose of the article is to analyse the content of the category «scientific support of judicial activity» and wording the relevant concept.

As a result of the analysis, the following conclusions are obtained: Scientific support of judicial activity is based on the intellectual creative activity of certain subjects, which possess special knowledge and skills aimed at creation of knowledge and/or finding ways of their application for the needs and for the benefit of judicial activity. Unlike other areas of organizational support, scientific support of courts always involves the use of methodological tools in conjunction with theoretical developments and empirical data. It allows to use innovative approaches in the process of administration of justice and direct the development of judicial system in the direction of a public request. Thanks to him, there is a change of worldview judges and law enforcement practice. In addition, scientific support of judicial activity is a manifestation of interrelations of the judicial system with the «outside world», thereby developing its transparency. Thus, the notion of scientific support of judicial activity arises as a system of subjects, types of their intellectual activities and means, based on the methodology of scientific knowledge and scientific principles, functioning of which is aimed at satisfying the needs arising in the activities of the courts.

Keywords: *court, judicial activity, scientific support, organizational support of the Court.*

Стаття надійшла до редакції журналу 19.12.2019.